

Barraca 3 de la Boïga

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: La Boïga
Alçada: 409

Coordenades:

Latitud: 41.646
Longitud: 1.9268
UTM Est (X): 410629
UTM Nord (Y): 4611029

Classificació

Número de fitxa 08179 - 269
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Popular Modern Contemporani
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Enderrocada
Protecció Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A011000110000OI
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 16/02/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada per sota el Camí de Rellinars a Casajoana, en el vessant dret del Torrent de la Font d'en Sala.

Es tracta d'una construcció aèria aïllada adossada al marge, en un extrem de feixa, a la llera dreta d'una torrentera que desguassa al Torrent d'en Sala. Està emboscada i per localitzar-la cal entrar pel torrent i pujar lleugerament pel marge esquerra d'aquest fins a poder-lo travessar. En aquest punt la torrentera és molt estreta i es veuen les restes d'una construcció realitzada per l'home que permetien reconduir l'aigua del torrent sense erosionar la feixa. La barraca està situada per sobre mateix, al costat d'una alzina.

Les restes observades són les d'una barraca de planta circular (2,10 m de diàmetre). Estava feta de pedra irregular i s'accedia a la porta salvant dos graons de pedra integrats al marge, també de pedra seca. La porta d'accés estava orientada al sud-oest, però només es conserva una part del muntant esquerre. Els murs tenen un gruix de 0,50 metres. La coberta era de volta per aproximació de filades, enderrocada a l'interior de l'habitable. L'alçada màxima conservada coincidint amb l'arrencada de la volta posterior mesura 1,50 m.

Observacions:

Aquesta barraca fou incorporada a l'inventari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca amb el número 19285, en data posterior al treball de camp del Mapa de patrimoni cultural i natural del municipi.

En el Catàleg municipal de Béns a protegir, s'ubica en aquest indret una barraca amb una fotografia que no es correspon amb la realitat.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- AJUNTAMENT DE RELLINARS (2014). Catàleg de béns a protegir; dins Pla d'Ordenació Urbanística Municipal.
- PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.
- RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

